

TAXEN

*en halv hund hög,
en hund lång -
två hundar värd!*

*Svenska Kynologiska Akademin's temautställning
Våren 2019*

På omslaget: Bronstaxen (beskuren)

Bronstaxen deponerades i SKKs Museum av Svenska Taxklubben, vilken hade fått den i gåva från kennel Av Lindarve 2004. Skulpturen har okänt ursprung men är eventuellt en kopia av Ernst v. Ottos bronsax Hundesports Waldmann. Den är troligtvis från Tyskland, 1930-tal.

TAXEN

*en halv hund hög, en hund lång -
två hundar värd!*

Taxen är en älskad hundras med en lång historia. Den har sitt ursprung i Tyskland som också är rasens officiella hemland. Bakgrunden till rasen anses vara tyska stövarraser och schweishundar, där man tillvaratagit och renodlat kortbenta individer. Dessa avlades för sin allmänna jaktduglighet och förmåga att även jaga under jord.

Egenskapen att driva med skall, ha rovdjursskärpa och en utmärkt förmåga att spåra har varit rasens adelsmärke genom åren.

På 1890-talet spreds det stora intresset för taxavel i Tyskland även till Sverige. Även om importer till Sverige gjorts långt tidigare tog taxaveln fart även i

Sverige under den perioden och de hundar som kom hit i seklets början utgjorde grundmaterialet till dagens svenska taxstam.

Svenska Taxklubben grundades 1901 och är en av de äldsta svenska specialklubbarna.

Rasen är välkänd och populär i hela världen. I de nordiska och vissa europeiska länder är den fortfarande en omtyckt jakthund. I resten av världen är den en populär sällskapshund, känd för sin egensinnighet, uppfinningsrikedom och stora personlighet.

Taxen förekommer i de FCI-an slutna länderna i nio olika varianter – 3 storlekar och 3 hårlag. Troligen är den korthåriga vari-

anten ursprunget medan sträv-
hår och långhår rekonstruerats
genom inblandning av andra
raser.

Utöver de olika hårlagen och
storlekarna är en mängd olika
färger tillåtna – så det finns en
tax för snart sagt varje smak!

Temautställningen Taxen,
en halv hund hög, en hund
lång – två hundar värd är en hyll-
ning till rasen i form av målning-
ar, bilder, konst och kuriosor.

Förhoppningsvis ska fler på det-
ta sätt upptäcka en mångsidig
liten hund med en lång historia.

TAX SKA NI HA!

Elisabeth Rhodin

Målningar & bilder

1. Korthårstax, skänkt minnespris till Viking Stedt, kennel Kingstedt. Teckning av Birger af Forselles 1953.

4. Taxen Majs stamtavla, född 1915. Tillhör SKKs samlingar.

7. Strävhårstaxar, foton av Åke Wintzell 1979.

2. Oljemålning av taxar på jakt i S:t Blasien 1868, av okänd konstnär. S:t Blasien var en kurort och populärt jaktområde i södra Tyskland på den tiden.

5. Foto av SE UgCh och Int UgCh Örnbergets Molly, född 1979. Fotograf A Knöppel.

8. Taxen Waldi som blev maskot för olympiaden i München 1972.

3. Två korthårstaxar med räb. Tryck efter målning av H Sperling 1989.

6. Taxen Pehr av Jean Baptiste Oudry 1740. Tavlan är ett foto av den oljemålning som finns på Nationalmuseum. Pehr var en kunglig gåva och ägdes av Ulla och Carl Gustaf Tessin och följde dem på många resor.

9. Taxen, underbar, fantastisk... Beskrivning av taxen, nutida tryck.

Målningar & bilder

10. Östsvenska Taxklubbens ve-por med information och foton om taxens jaktliga användnings-områden.

13. Långhårstax och räv i gryt, torrnälsgravyr av Bengt Lilja 1979.

16. Strävhårstaxar, litografi av Cecilia Friesendahl. Gåva till SKKs Museum av Kerstin Norberg 2019.

11. Taxar med grävling, tryck efter akvarell av Harald Wiberg 1969.

14. Tre taxar, illustration till 1912 års rasstandard av Fritz Matthaei.

17. "Dam med tax", nutida af-fisch.

12. "Oberjäger Waldmann", tysk skämtteckning av tax i jakt-mundering.

18. Tre svartvita foton av en familj korthårstaxar, av Åke Wintzell.

15. Långhårstax i rörelse av den franske djurmålaren Martial Robin. Nutida målning.

Målningar & bilder

19. Huvudstudie av strävårstax utgiven av Svensk Jakt. Tecknad av Nils Berglund 1982.

21. Underlägg efter oljemålning av H Sperling föreställande två korthårstaxar; Longine 173 och Mucki-Erdmannsheim 66.

23. Två korthårstaxar, oljemålning av R Svensson 1928. Tillhör SKKs samlingar.

20. Trio med långhårstaxar, två foton av Åsa Lindholm.

22. "Wurst und Liebe", (korv och kärlek), fyra små tavlor av den tyske karikatyrtecknaren Th. Heine 1867-1948, som levde sina sista år i Stockholm. Bilderna publicerades i tidskriften Simplicissimus vol 1 1896-97.

Över alltihop vakar en porslinstax ur SKKs samlingar.

Kudde och filt med taxmotiv.

Medaljer & plaketter

Diverse medaljer, plaketter och medlemsmärken, bland annat Svenska Taxklubbens rektangulära plaketter i guld, silver och brons. De runda plaketterna delas ut för bruksavelspris i valörerna guld, silver och brons.

Bland medlemsmärken och pins visas tyska taxklubbens 100-årsjubileumsmärke och medlemsmärke för 25-årigt medlemskap. Likaså visas finska, norska, danska, holländska, amerikanska och andra länders prisplaketter och medlemsnålar.

Föremål & kuriosa

(de stora vitrinskåpen)

Översta hyllans tavlor finns beskrivna som nr 22 och tavlan på andra hyllan finns beskriven som nr 23, under rubriken *Målningar & bilder*.

24. Pokal för Best in Show vid Svenska Taxklubbens 100-års jubileumsutställning 2001. Prisrosetter och hederspris för Europavinnare och Världsvinnare. Svenska taxar hävdar sig väl på internationella titelutställningar i Europa.

25. Diverse nutida taxfiguriner. Den vackra långhårstaxen i brons är en domargåva av en rysk skulptör.

26. Eldhund, tax i smidesjärn, 1900-talets första hälft, skoskrapetax i gjutjärn, tax som ljusstake och taxhållare för hushållspapper.

27. Porslinstaxar, korthår. Rörstrand, 1900-talets första hälft.

28. "Bronstaxen" – se information på omslagets insida. Sittande korthårstax, vitt porslin, 1900-talets första hälft. Taxvalpar, beige porslin, Rörstrand, 1900-talets första hälft. Långhårstax, blåvitt porslin, rysk nutida tillverkning. Långhårstax, porslin, Tyska Taxklubbens modelltax, Reinhold Steiner, Wagner-Apel Thüringen, cirka 1990.

29. Diverse figuriner av taxar nyare tid, bland annat en metallstatyett på platta, inköpt i Polen, tax i trä på platta, inköpt i Irland 2006 och två sittande taxar, handgjorda, köpta på Crufts 2010.

30. Diverse muggar, tårtspade, flasköppnare med taxavbildningar, nutida.

31. Diverse textilier med taxtryck, nutida.

Föremål & kuriosa

(de små vitrinskåpen)

32. Färgglad keramiktax av okänt ursprung. Jägaren med sin tax (porslinsfigurer) är troligen tysk.

36. Briotax trä leksak svensk-tillverkad. Trätax, Kay Boyesen, nutida. Rysk stickad leksakstax. Skylt med tax.

33. Diverse taxfigurer, 1900-tal, bland annat en metallskål med tax som jagar en katt på kanten. Huvudsiluetten föreställer långhårstaxen Ch Tekalhaus Masterpiece.

37. Diverse moderna taxfigurer i olika material.

34. Tax som pryder en vin-kork och en ölflaska med en tax bland annat.

38. Diverse mjukistaxar i olika utföranden.

35. En tax som driver rådjur som illustration på en väggklocka och en taxbricka.

39. Långhårstax som nackkudde, rysk tillverkning, 2000-tal.

Mjukistaxar i korg. Där bland "Waldi" långhårstax av märket Steiff tillverkades 1951-1977.

Taxar, taxar, taxar. Från SKKs samlingar..

Två mjukistaxar på rävjakt!

Böcker & tidskrifter

Ovanpå skåpen:

Taxböcker utgivna av bland annat italienska, holländska och engelska taxklubbar. Den äldsta är den tyska "Mein Freund der Dachshund" av Eric Schneider Leyer 1964.

Utställningskatalog Stockholms Taxklubb 1941.

Diverse tidsskrifter: Bland annat australiska taxklubbens championkatalog, medlemstidningar från tyska, holländska, danska, norska och finska taxklubben samt Svenska Taxklubbens exteriördomarkompendium.

Observera de passande bokstöden i form av - taxar, såklart!

Första skåpet, från vänster till höger:

Japansk taxteckning. Tillhör SKKs samlingar.

Tavla med tryck förställande fyra korthårstaxar. "Dachshunds-badgerdogs", vilket tyder på ett engelskt eller amerikanskt ursprung, där taxen kallades grävlingshund.

Tryck efter oljemålning av H. Sperling 1905. Tavlan föreställer en tax och en vorsteh och heter "Horch", det vill säga lystring!

Två samlartallrikar föreställande långhårstaxar. Danska, 1980-tal.

Den brittiske författaren till Damernas detektivbyrå, Alexander McCall Smith har också skrivit Ett slags Tax 2007.

Andra skåpet, från vänster till höger:

"Ein Blick Zurück" gavs ut till tyska taxklubbens 100-årsjubileum 1988. Den innehåller taxhistoria med bildmaterial på betydelsefulla taxar och taxmänniskor.

Taxlexikon del 3 av Brita Söderberg.

Jubileumsskrifter utgivna i samband med att Svenska Taxklubben fyllde 75 respektive 100 år.

Taxen i Sverige, 1949 av Mårten U:son Kalling. En utförlig redogörelse för svensk taxavel och historia omfattande 1900-talets fyra första decennier.

"Der Dachshund" av Emil Ilgner första upplagan 1896. Skildrar taxens historia, uppfödning och detaljerat om jaktutövande och träning för arbete över och under jord.

Tyska taxklubbens medlemstidning "Der Dachshund" från 1961, 15:e årgången.

"Teckelstammbuch", 1964. Tyska taxklubbens stambok utgiven årligen med resultat och valpkullar med mera.

Böcker & tidskrifter

Tredje skåpet, från vänster till höger:

Taxen Morian av Gustaf Lundberg 1980. Berättelse om en jakttax.

Tax – min hund i bild, 1967 av fotograf Åke Wintzell och text av Leif Knutson. Boken innehåller vackra tax-porträtt som speglar rasens karaktär.

Taxen – en rasmonografi, 1961 av Nils Palmberg, 1921-2010, biblioteksman i Lund och framstående kynolog. Boken innehåller bland annat de tecknade illustrationerna till taxens rasstandard.

Schnipp Fidelius Adelszahn av Svend Fleuron 1874-1966. Dansk författare och främst djur- och naturskildrare. Den första danska upplagan skrevs 1924 (stående).

”Dr Jagtteckel” av Hans Lux 1984. Om jakttaxens utbildning, med mera.

Talexikon 1-3 utgavs av Brita Söderberg, kennel Marieberg. Ett stort arbete lades ner på att sammanställa framförallt de drivande taxarnas härstamningar. Provresultat och foton gör verket till en guldgruva för den som intresserar sig för de jagande taxarnas historia i Sverige.

I serien Wahlströms ungdomsböcker skrev Gösta Högelin berättelsen om taxen Taxman 1944.

Mitt Hundliv av Björn von Rosen, första upplagan 1959. Den framstående konstnären, författaren och kynologen Björn von Rosen berättar om sitt liv som uppfödare och jägare med terrier och taxar. Skildringarna av taxens karaktär och personlighet vittnar om ägarens kärlek, respekt och beundran för sin kamrat.

Fjärde skåpet, från vänster till höger:

Magnus av Ola KK Andersson, 1970.

Engelsk bok med taxar utklädda till historiska personer (uppslagen, överst).

”How to raise and train a dachshund” av Lois Meistrell och Sara M. Barbaresi. Engelsk informationsbok om handhavande och träning av tax, 1980-tal.

”Vore muntre venner” 1982, danska skämt-teckningar (uppslagen, i mitten).

Mäyräkoira, finsk bok om taxen av uppfödaren och domaren Markku Lampero, kennel Lamark.

”Dog Days” 2006 av David Hockney, brittisk konstnär bosatt i Kalifornien (uppslagen, nederst).

Sammanställning och härstamningsuppgifter före dataåldern. Ivar Bachér gjorde stora insatser för Svenska Taxklubben och i synnerhet för de drivande taxarna.

Taxen i konsten och den offentliga miljön,
artikel skriven av
Kerstin Norberg.

Publicerad i
tidskriften Taxen
nr 4-2014.

Tack!

Ett stort tack till Svenska Kynologiska Akademin som initierat och möjliggjort denna utställning. Ett särskilt tack till Marina Reuterswärd som varit en stor hjälp med planering och genomförande in i minsta detalj.

Stort tack också till alla som lånat ut föremål:

Susanne Segersten

Karl-Erik Johansson

Lena Friberg

Agneta Ståhle, Svenska Taxklubben

Östsvenska Taxklubben

Kerstin Norberg

SVENSKA
KYNOLOGISKA
AKADEMIN

BESÖKSADRESS Svenska Kennelklubben, Rotebergsvägen 3, Sollentuna
TELEFONNUMMER 08-795 30 00
WEBBPLATS www.kynologiskaakademin.se